

PAPER DETAILS

TITLE: IDARE ALANININ DÜZENLENMESİNDE TESRİİ VE TANZİMİ TASARRUFLARIN
SINIRLARI

AUTHORS: Lütfi DURAN

PAGES: 466-492

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/96447>

İDARE A
TESRİİ VE TA

adıgeçen komite kararı
mül ettiği gerekçesiyle
nin tetkik ve tesbitine
ni meseleyi çözümeğe ya
sasının Nizamnameleri
Talimatnamelerin de ka
limattan ibaret bulunm
nı karşısında, Yüksek
le hakkında 1961'den ö
lamağa ve açıklamağa

Bununla beraber, statüsünün esasları» m
 muriyet açısından ten
 yül, memur statüsünü
 de de bu sistem terci
 müellifin «İdare Huku
 rında yayınlanan kita
 manlarda» tâbiriyle b
 Fakat, «Türkiye'de de
 uygulanageldiği bir g

Şu kadar ki, 9 Te

hükmünü koymuştur.
ilişkin gerekçesinde, ay
bı, icra ve idare, ilkel
bir yetki olduğu için
düzenleneceği belirtilm
Anayasa, memurlarla i
murların nitelikleri, at
leri, aylık ve ödenekler
hükmünü vaz'etmiş ve
kukunun memur statüs
lunmakta ve *teminatla*
nunla gösterileceğini b

Kanunların ve Nizam
rihi hakkındaki kanun
kuvvet ve şekilden far
kat ve müesseses teami
tir» ilerek (s. 41), 113
şilerine, «kendi görev
rin uygulanmasını sa
tiyle, yönetmelikler ç
yasa Komisyonu, «ida
si olmadığını» belirtr
nin ancak «kendilerin
lanmasını sağlamak»

en ince ayırım ve en u
ruflarda yer almasını i

Gerçekten, «*Kamu*
açıkça verdiği yetkiye
hükmü, «Genel Esaslar
lemez) prensibine bir i
«*délégation*» u tüzelkiş
etmiş olamaz. Çünkü,
tasarrufla kamu tüzell
vazife, selâhiyet, pers
varlık halinde ortaya
Anayasanın yürütme c

rilen, 13 Eylûl 1946 ta
Hakkındaki Kanunun,
sında derpiş edilen ku
söylenemez. Çünkü, ü
olan mezkûr kanun, sa
mektedir.

Bu suretle, Anay
gerekçedeki ibareye v
«kanunla düzenleme»
murlara ait «te'minat
kanunla gösterileceği»
konuya ilişkin «Genel

ci Bölümünde, «*Temel h*
huna uygun olarak anca
desinin birinci fıkrası h
veya nizamnamelerle te
13) şeklinde izah etmek
ma» mefhumlarının bir
yisiyle Anayasanın tanz
düzenlenmesini menetm
İcra ve İdarenin bu mev
zarur yeni bir kayıtlam
tasarrufların hürriyet v
uzanabileceğini tâyin e

Nitekim, İdareye
 de olan Sayın Prof. I
 faaliyet» ve «Yapıcı
 ci kategoriye giren is
 rekmez» demesine ra
 idare edilenlerin hak
 yaç bulunduğunu tas
 Balta, «kanunla düze
 ihtiyacı, sadece idare
 Kamu yararı bakımını
 çoktur.» (s. 45) deme
 nun idarededeki düzen

yasama yolu ile değil, idarî metinlerle de düzenlenir. Aynı şekilde, Anayasa, bakanların açıkça verdiği yetki ile, mahallî veya bakanlar kurulunun yetkisini de, yasama uzlaşma yapıp, bunun yürütme organı ile imkân vererek, düzenlenmektedir. İcra ve İdarenin bakanlar kurulunun itibariyle, gerek geniş yetkisine nisbetle oldukları

Söyle ki, Anayasa

Bu bakımdan, S
hasını sınırlandırmad
idarî konuları düzenl
de ettiği prensibi ay
bikatı olmak üzere g
kadroları misallerinin
kü, belli bir il veya il
maddelerinin kanund
larına değil, bunların
muriyet kadrolarının
desine göre, kanunla
rudan doğruya ilgili

sinin tamamen takdirî müncer olabilir.

Oysa siyasî ve idarî esasları, maalesef meseleler bir hal şekline bağlanarak idare alanında teşriî ve dahül halinde olup, düzensizleşme veya farklı kesimler «müdahaleci» veya «olmayan» veya «olmıyan» şerh *mesnet*» prensibine uygundur.

nunla tesbit edebilecek
 ademi merkeziyet idare
 statülerinin *yapıcı* un
 düzenliyecek; bunların
 zel kişilerinin her tür
 zimini Yürütme ve
 cektir. Şu halde, Ana
 ya, kamu tüzelkişiliği
 kânı, ancak müteakip
 yet idarelerinin teşkil
 larına tam bir selâhiy

§ 4. — TEMEL HAKI

Böylece, İcra uzvu ve dolayısıyla Temel Hak edilemiyeceği noktasına unsurunun düzenlenmesi künulması mümkün ve hassa İdarenin görev ve hattâ muhakkaktır. fertlerin faaliyet sahala

İşte Siyaset İlmi
alanının tanzimî tas-
bik edersek; idarî v
yapmak gerekecekti
linda idarî faaliyetle
lere aynı şekilde mü
bakımından, bu iki
zımdır.

Şöyle ki, idarî v
kikatte âmmme hizm
eklenmesi demektir.

masını ve serbestlik

ğını açıkça; 112 nci maddede
veya kanunun açıkça ve
ile, İdareye yeni vazife
verilebileceğini zımnen

Bu son hükümde de
cihet, Anayasanın Temel
Yürütme ve İdareye yetki
de, 112 nci maddede, İdare
gation»a imkân ve cevabı
nın 106 ve 115 inci maddeleri
yetkisini, esas itibariyle
tutulursa. İcra ve İdare

mez.» dediğine nazaran kanunî yetkiye iht Balta, daha önce işa adını verdiği kayıtların verdiği bir yetki olması» (s. 43 - 44) tin veya prensipleri yetki, şart ve şekli Zımnî olarak ifade e kabul etmektedir.

Halbuki gerek «rî faaliyetler», bünv

hak ve ödevlere doğrudan
mî şahısları için yeni k
ği takdirde, genel kan
Bunlar dışında kalan gö
kilerin idarî makamlar
İdarenin âmmeye hizmetle
kanun konusu olmıyan
yetlerinin ve aynı tüz
metinlere mevzu olabili

Bu kanaatimizi te'
nın mevcudiyetini bilm
idarî teşkilât ve meşif

ruluna verdiği tanzim
ihdas ve ceza tertip
olduğu bir kaç itira
Anayasa'ya aykırı b
ların mevzuu olan te
ziyade, doğrudan doğ
ki kanunları niteliği
kımından bunlara ist
memektedir. Gerçi, A
hak ve hürriyetlerinc
İcra ve İdarenin ida
ettiğine göre: bu ic

gözönünde bulundurulması
göre; Fransız Devlet Ş
olarak, 7 Şubat 1936
her muhtar daire veya
hususunda genel yetkiyi
kabul ve tatbik edilebil
liğe sahip daire reisleri
lerinde valiler, belediye
sine bir hüküm yoksa,
ni, faaliyetlerin sevk v
durumundan gayri, mi

- Yetkile
yeni bi
sını taz
özel ola
de, idar
lere tev
- Bunlar
lara ve
mak üz

Başbakanlığın ve mevcut
lanması suretiyle malî
mezkûr fıkradaki «dair
cüzülerini değil, «*depar*
grupu olan bir bakanlık
mevcut bakanlıkların ka
kilât şubeleri ile bunlar
bir bakandan alınıp diğ
katiyete sahip olmadığı
teknîği esasen buna im
gulanamaz. Nihayet, id
belli bir bakanlığa ayrı

le münhasıran «*Yasa*
 yasağına dahil ve tâ
 yürütme organına «
 meclislerinden vakti
 lik geçici bütçe tanz
 esasa dayanmakta ve
 de «*douzième provis*
 ait bütçeyi görüşme
tion» a istinaden Ba

Ancak, idare ala
 nun karşılaşacağı bü

rını birbirine karıştırmayarak düzenlenmesindedir. Oysa, Anayasanın istenen bu ikinci unsur ve statü içinde sınıf, dâimliklara ilişkin genel hükümlere bağlanacaktır ve bulunmamaktadır.

Binaenaleyh, yürürlükte ve ölçüsü değil, sadece rolleri, Anayasanın 117. maddesi kapsamında

larına bağlı bulunma
 Bununla beraber, Say
 zikrederek, «Bu hükü
 ve mercilere hasretm
 uygulamaktan ibaret
 kanun ve tüzüklerin
 kastediyor.» (s. 75) d
 zük ve yönetmelikler
 bunların şekil ve hat
 tasarruflar yapılabile
 yasa Mahkemesi de,

ma, Türk Parası Kıymelerle düzenlemek yetkilâtı Esasiye Kanunun bakımından konulan 1961 Anayasasında ger (m. 113) için aranmadı de - tasarrufların Anayasına artık lüzum ve madda ve onu takiben Anayasa ve külfetli merasime tâsür'ati ve kolaylığı sağ ve hattâ Resmî Gazete

2 — *Tüzelkişiliğe*

- a) İdarî kar
- b) İktisadî
- c) Meslekî k
ihativa ed
lek mens
ların tüzi
ve tavsiy

3 — *Özerk İdare*